

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI- KERTOMUS VUODELTA 2022

Sauvon kunnanvaltuustolle

Sisällysluettelo

1	Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	3
1.1	Tarkastuslautakunnan toiminta	3
2	Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi.....	4
3	Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.....	4
3.1	Toimintakertomuksessa raportoitujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	4
3.1.1	Yleistä kunnan taloudesta	4
3.1.2	Talousarvion toteutuminen	4
3.2	Alijäämän kattamisvelvollisuus	5
3.3	Keskeisten toimintojen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen..	5
3.3.1	Yleishallinto sekä kehittämis- ja vaikuttamistehtävät.....	5
3.3.2	Sosiaali- ja terveystoimi	6
3.3.3	Sivistystoimi	6
3.3.4	Tekninen ja ympäristötoimi.....	7
3.3.5	Konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	8
4	Yhteenveto tavoitteiden toteutumisesta.....	9

1 Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kunnanvaltuusto valitsi kokouksessaan 2.8.2021 § 37 tarkastuslautakuntaan 6 jäsentä toimikaudeksi 1.8.2021 – 31.5.2025. Tuolloin osa tarkastuslautakunnan jäsenistä valittiin vain 31.7.2022 asti. Lautakunnan varajäseniä jouduttiin vaihtamaan vielä valtuuston kokouksessa 8.11.2021 § 59. Lisäksi 12.9.2022 § 43 todettiin Marko Pekkarisen ja Susanna Korteen menettäneen vaalikelpoisuutensa tarkastuslautakuntaan. Varsinaiseksi jäseneksi valittiin heidän tilalleen Matti Leinonen ja hänen varajäseneksensä Kirsti Määttänen.

Tilikautta 2022 on arvioinut 1.8.2022 lähtien seuraavat jäsenet:

Jäsenet

Juha Vähä – Kurki, puheenjohtaja
Laura Hannula, varapuheenjohtaja
Saila Myllykylä, jäsen
Antti Kankaisto, jäsen
Matti Leinonen, jäsen 12.9.22 alk.
Hanna Mäkirinne, jäsen

Varajäsenet

Jaana Kaarilahti
Dunja Hermans
Risto Kantonen
Kimmo Virtanen
Kirsti Määttänen
Pekka Toivonen

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä valmisteltava tarkastusta koskevat asiat, joista valtuuston on päätettävä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä suorittamiseksi kuullut viranhaltijoita toiminnasta, perehtynyt valtuuston, hallituksen ja lautakuntien pöytäkirjoihin, vuosien 2022–2024 talousarvioon ja -suunnitelmaan sekä vuoden 2022 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen.

Lakisääteisen tilintarkastuksen on suorittanut BDO Audiator Oy. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut HT, JHT Kirsi Ehrlund, joka on toiminut myös tarkastuslautakunnan sihteerinä.

1.1 Tarkastuslautakunnan toiminta

Arviointikertomuksen laatinut tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoteen 2022 kohdistuvaa arviointia varten kolme kertaa ja lisäksi pitänyt yhteiskokouksen kunnanhallituksen kanssa toukokuussa 2023. Työnsä lautakunta on toteuttanut etukäteen laaditun työohjelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta on tutustunut kunnan eri toimialojen toimintaan viranhaltijoiden esittelyjen, toimintaa ja taloutta koskevien raporttien sekä pöytäkirjojen avulla.

2 Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Tarkastuslautakunta on aiemmissa arviointikertomuksissaan kiinnittänyt huomiota kunnan talouden tasapainottamisen välttämättömyyteen. Kunnan taseen ylijäämä on parantunut huomattavasti tilikausien 2020–2022 aikana.

Tarkastuslautakunnan saaman käsityksen mukaan kunnanhallitus on seurannut aktiivisesti kunnan tulosta ja erityisesti kiinnittänyt huomiota kuntakonsernin talouteen. Kunnan vuokratalojen yhtiöittäminen yhdeksi yhtiöksi toteutettiin tilikauden 2021 alussa. Kunta teki uuden sijoituksen Sauvon Vesihuollon omaan pääomaan tilikauden 2022 aikana. Kuntakonsernin ali-/ylijäämän tilanne on parantunut ja konserni on ylijäämäinen.

3 Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

3.1 Toimintakertomuksessa raportoitujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

3.1.1 Yleistä kunnan taloudesta

Alkuperäisessä talousarviossa tilikauden arvioitiin muodostuvan 2156 euroa alijäämäiseksi ja talousarviomuutosten jälkeen 0,06 milj. euroa alijäämäiseksi. Tilikausi muodostui kuitenkin 0,53 milj. euroa ylijäämäiseksi. Muutetussa talousarviossa asetettu tavoite ylitettiin 0,59 milj. eurolla.

Kunnan odotettua parempaan tulokseen vaikuttaa useampi asia. Toimintatuotot toteutuivat 0,30 milj. euroa parempana ja toimintakulut toteutuivat 0,23 milj. euroa pienempinä kuin arvioitiin. Kunnan toimintakate oli -17,17 milj. euroa, joka oli 0,53 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa arvioitiin.

Kunnan valtionosuudet olivat yhteensä 5,46 milj. euroa (5,40 milj. euroa). Valtionosuudet kasvoivat lähes 0,06 milj. euroa. Kunta ei ole vuosina 2021–2022 saanut harkinnanvaraista valtionosuutta. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus laski edellisestä vuodesta 0,63 milj. euroa, kun muut valtionosuudet kasvoivat 0,12 milj. euroa.

3.1.2 Talousarvion toteutuminen

Käyttötalousosa

Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 0,23 milj. eurolla. Ulkoiset toimintakulut kasvoivat 0,35 milj. euroa edellisvuodesta. Henkilöstömenot kasvoivat 0,30 milj. euroa edelliseen vuoteen nähden 4,5 % ja muut toimintakulut 0,18 milj. euroa 60 %.

SAUVON KUNTA

Palvelujen ostot pienenevät 0,16 milj. euroa. Aineiden ja tarvikkeiden ostomenoissa ja avustuksissa oli vain pientä kasvua edelliseen vuoteen verrattuna.

Investointiosa

Investointimenoja syntyi 0,589 milj. euroa, mikä on 0,54 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa 1,13 milj. euroa. Kunta on tehnyt vuosina 2020–2021 suuria investointihankkeita koulun korjaus ja päiväkodin laajennus. Näiden suurien investointihankkeiden jälkeen investointi menot ovat vähentyneet huomattavasti. Suurin investointi vuonna 2022 oli Osmalahden alueen kaavateiden rakennuttaminen. Toteuma 0,22 milj. euroa oli 0,03 milj. euroa vähemmän kuin oli arvioitu investointimenoksi.

Lisäksi Paimion - Sauvon kansanterveyskuntayhtymän toiminnan siirtymisestä Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle johtuen kuntayhtymä tulee purkautumaan vuoden 2023 aikana. Omistajakunnat päättivät jakaa kuntayhtymän kiinteistöomistukset kuntien omistukseen jo 31.12.2022, jotta kiinteistöjen vuokrasopimukset voidaan tehdä Varhan ja kuntien kanssa. Sauvolle siirtyi terveyskeskuskiinteistö 0,28 milj. euron arvosta. Näin kunnan rahoituslaskelman investointimenot ovat yhteensä 0,86 milj. euroa.

3.2 Alijäämän kattamisvelvollisuus

Kunnan vuoden 2022 tilinpäätöksen mukainen taseen kertynyt ylijäämä on 4,98 milj. euroa (4,45 milj. euroa), kun otetaan huomioon laskelmassa tilikauden 2022 tulos. Tämän perusteella kunnalla ei ole kuntalain tarkoittamaa alijäämän kattamisvelvoitetta.

Vuoden 2022 konsernitilinpäätöksen mukainen taseen kertynyt yli-/alijäämä on ylijäämäinen 0,49 milj. euroa (0,37 milj. euroa). Konsernitilinpäätöksen taseen mukainen kertynyt ylijäämä per asukas 167 €/asukas (tp21: 124 €/asukas). Konsernitilinpäätöksen taseen ylijäämä per asukas on kehittynyt positiivisesti viime vuosina. Myöskään kuntakonsernin osalta kunnalla ei ole kuntalain § 118 tarkoittamaa alijäämän kattamisvelvoitetta. Kuntalain § 118 erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa arviointimenettelyn muita ns. tunnuslukukriteereitä on kuitenkin seurattava.

3.3 Keskeisten toimintojen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

3.3.1 Yleishallinto sekä kehittämis- ja vaikuttamistehtävät

Yleishallinnon toiminnalliset tavoitteet ovat olleet Sauvon uuden kuntastrategian jalkauttaminen, sote-uudistuksen tuomiin muutoksiin vastaaminen ja kunnan palkkausjärjestelmän uudistaminen. Tavoitteena on myös ollut, että työntekijät voivat ja jaksavat paremmin työssään. Kunnan päätöksenteko on avointa ja aktiivista. Tavoitteet toteutu-
neet osittain. Toimintakate -0,97 milj. euroa (108,8 %).

Kehittämis- ja vaikuttamistehtävien yksi keskeinen tavoite on ollut tehdä kunnan markkinoinnin viisivuotissuunnitelma, joka tähtää kunnan väkiluvun kasvuun. Suunnitelman laatiminen on kesken. Kunnan visuaalista ilmettä on uudistettu tilikauden aikana.

3.3.2 *Sosiaali- ja terveystoimi*

Sosiaali- ja terveyslautakunnan talousarviota muutettiin tilikauden aikana. Toimintatulo arvioitiin muutetussa talousarviossa 1,13 milj. euroksi. Toteuma oli 1,27 milj. euroa. Tuotot toteutuivat 0,14 milj. euroa paremmin kuin arvioitiin. Toimintamenot 10,85 milj. euroa alittuivat muutetusta talousarviosta 0,17 milj. eurolla. Toimintakate oli -9,58 milj. euroa, mikä oli 0,31 milj. euroa parempi kuin talousarvion toimintakate. Parempi toimintakate johtui tuottojen paremmasta toteumasta ja arvioitua pienemmistä toimintamenoista.

Sosiaalityön toimintamenot ylittyivät 0,18 milj. euroa (9,1 %). Sosiaalityön toimintamenot ylittyivät, vaikka valtuusto myönsi sosiaalityöhön 0,19 milj. euron lisää rahoitusta tilikauden aikana. Sosiaalityön tavoitteet liittyivät muun muassa pyrkimykseen vähentää sosiaalisia ongelmia ja vahvistaa ihmisten omaa toimintakykyä hyvinvoinnin edistämisen avulla. Kunnan työttömyysaste on maakunnan pienempiä. Lastensuojelussa on ollut vilkasta ilmoitusten ja palvelutarpeen arvioiden osalta tilikauden aikana.

Vanhustyön toimintamenot ylittivät talousarvion 0,08 milj. eurolla (2,7 %) ja toimintatuotot ylittyivät 0,17 milj. eurolla (24,8 %). Toimintakate -2,02 milj. euroa, joka oli 95,7 % muutetun talousarvion toimintakatteesta. Vanhustyön tavoitteet liittyivät ikääntyneen väestön palveluihin ja niiden järjestämiseen kaikkina vuorokaudenaikoina asiakkaan kotona tai muutoin kodinomaisissa olosuhteissa. Tavoitearvoina hoidon laatu, hoitajamitoitus ja asiakastyytyväisyys. Kaikki edellä mainitut tuloksellisuusmittarit ovat toteutuneet. Palvelukeskuksen käyttöaste oli noin 100 %. Kotihoidon asiakasmäärä oli 70–80 välillä.

Terveyspalvelujen toimintamenot 5,67 milj. euroa toteutuivat 0,44 milj. euroa (92,8 %) muutettua talousarviota pienempänä. Toimintakate -5,28 milj. euroa oli 0,38 milj. euroa vähemmän kuin muutetun talousarvion toimintakate -5,66 milj. euroa. Perusterveydenhuollon palvelut ostetaan Paimion - Sauvon kansanterveyskuntayhtymältä. Sen sähköisiä palveluja on kehitetty runsaasti viimeisten vuosien aikana. Erikois-sairaanhoidon palvelut ostetaan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä. Hoitoon pääsyssä on ollut ongelmia. Sairaanhoitopiirin päivystyksessä on ollut ruuhkaa, koska hoitopolku ei vedä.

3.3.3 *Sivistystoimi*

Sivistyslautakunnan talousarvio toteutui hyvin. Toimintamenot 6,2 milj. euroa ylittyivät 0,04 milj. eurolla ja toimintatulot 0,52 milj. euroa ylittyivät 0,03 milj. euroa talousarviosta. Toimintakate oli -5,68 milj. euroa, mikä on 0,01 milj. euroa huonompi kuin talousarvion toimintakate. Poikkeamista ei ole annettu toimintakertomuksessa tarkempaa selvitystä.

SAUVON KUNTA

Koulutoimen toimintamenot ylittyivät (0,9 %) ja toimintatulot ylittyivät (9,6 %).

Koulutoimen tavoitteet liittyivät muun muassa laadukkaan ja kustannustehokkaan perusopetuksen toteuttamiseen sekä oppilaiden kouluhyvinvoinnin parantamiseen ja laadukkaasti toteutettuun kolmiportaiseen tukeen. Lisäksi harrastustakuun toteutuminen 1–9 luokkien oppilaille Koko Sauvo harrastaa - hankkeen toteuttamisen avulla. Koulutoimen tavoitteet ovat olennaisilta osiltaan toteutuneet.

Muiden sivistyspalveluiden toimintamenot alittuivat (95 %). Tavoitteena on ollut, että sekä musiikkiopiston että kansalaisopistotoiminnan laajuus säilyisivät vuoden 2020 tasolla. Opistojen oppilasmäärät eivät ole vielä pandemiaa edeltävällä tasolla.

Varhaiskasvatuksen toimintamenot 2,05 milj. euroa ylittivät talousarvion 0,06 milj. eurolla. Toimintatulot 0,17 milj. euroa ylittivät talousarvion (4,6 %). Päiväkoti Hakkiskodon uudisrakennus valmistui elokuussa 2021. Varhaiskasvatuksen tavoitteina on ollut pedagogisen toiminnan kehittäminen, toimintakulttuurin kehittäminen päiväkodissa ja lasten oppimissuunnitelmien kirjaaminen sähköiseen käyttäjärjestelmään. Tavoitteet ovat toteutuneet osittain.

Vapaa-aikapalveluiden toimintamenot olivat 0,11 milj. euroa. Toimintamenot alittuivat (84,5 %) ja toimintatulot 0,01 milj. euroa alittuivat (93,1 %). Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena oli luoda urheiluseuroille edellytykset urheilutoiminnan järjestämiselle maksuttomilla vuoroilla ja toiminta-avustuksilla. Frisbeegolfrata valmistui tilikauden aikana Marjaniemeen.

Kulttuuripalveluiden toimintamenot 0,21 milj. euroa. Ne alittuivat (97,3 %) ja toimintatulot 0,01 milj. euroa alittuivat (77,2 %). Koronapandemia vaikutti erityisesti kulttuuripalveluiden toteumaan.

Kulttuuripalveluiden tavoitteet liittyivät mm. kirjastopalveluihin, kirjastotilan ja kirjaston aukioloaikojen hyödyntämiseen koko kuntaa palvelevana yhteispalvelupisteenä. Sauvon Elopäivät pystyttiin järjestämään heinäkuussa 2022.

3.3.4 Tekninen ja ympäristötoimi

Teknisen ja ympäristölautakunnan toimintamenot 3,28 milj. euroa alittuivat talousarviosta 0,06 milj. euroa (98,2 %). Sen toimintatulot 2,57 milj. euroa toteutuivat 0,17 milj. euroa (7,2 %) paremmin verrattuna talousarvioon. Toimintakate 0,70 milj. euroa (75 %) 0,23 milj. euroa parempi kuin talousarviossa. Poikkeamien syistä ei ole annettu toimintakertomuksessa selvitystä.

Hallinnon ja ympäristönsuojelun toimintamenot 0,26 milj. euroa alittuivat 0,01 milj. euroa 97,2 %. Kunnanvaltuusto on päättänyt Sauvon kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä 31.5.2021 § 6. Ympäristönsuojelun valvontaohjelman mukaisten valvontakäyntien määrän tavoite oli 5 kpl/ vuosi. Valvontakäyntien toteuma oli 3 kpl/vuosi. Ympäristönsuojelun taksan päivittäminen ei toteutunut tilikauden aikana.

SAUVON KUNTA

Yhdyskuntapalveluiden toimintamenot 0,45 milj. euroa (95,5 %) ja toimintatulot 0,11 milj. euroa (84,6 %) alittivat talousarvion. Toimintakate -0,35 milj. euroa 99,5 % talousarvion toimintakatteesta. Yhdyskuntapalveluiden tavoitteet liittyivät liikenneolojen ja -turvallisuuden edistämiseen sekä kaavateiden kunnossapitoluokituksen mittaukseen ja päivitykseen. Kunnan hulevesijärjestelmän kehittäminen ei ole toteutunut.

Kiinteistötoimen toimintamenot 1,11 milj. euroa ylittyivät 0,11 milj. euroa (11,6 %) ja toimintatulot 1,41 milj. euroa ylittyivät (17,3 %) 0,21 milj. euroa. Toimintakate 0,3 milj. euroa oli 0,09 milj. euroa parempi kuin arvioitu toimintakate. Kiinteistötoimen tavoitteena oli kunnan omistamien kiinteistöjen kunnan selvittäminen ja öljylämmityksestä luopumisen valmistelu. Tavoitteena oli myös määrittää kiinteistökohteet, joista luopuminen olisi järkevää.

Rakennustarkastus ja maa-aineisvalvonnan toimintamenot oli 0,16 milj. euroa, jotka alittuivat 0,01 milj. euroa (96,2 %). Toimintatulot 0,04 milj. euroa (80,5 %) alittivat talousarvion. Rakennusvalvonnan tavoitteena oli rakennuslupaprosessin ja luvantarpeiden esilletuominen.

Puhtaus- ja ruokapalveluiden toimintamenot olivat 1,02 milj. euroa (86,9 %) ja toimintatulot 1,02 milj. euroa (99,5 %) alittivat talousarvion. Toimintakate -0,01 milj. euroa. Puhtaus- ja ruokapalvelut huolehtivat Sauvon kunnan siivous ja ruokapalvelusta ja sen tehtävänä on tuottaa siivous- ja ruokapalvelut kunnan käyttöön kokonaistaloudellisesti edullisemmalla vaihtoehdolla. Ruokapalveluiden ja puhtauspalveluiden tuottamat palvelut pystyttiin toteuttamaan suunnitellun hintatason mukaisesti.

3.3.5 Konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Sauvon kuntakonserni muodostuu emokunnan lisäksi kuntayhtymäosuuksista sekä vuokra-asuntotoimintaa harjoittavasta tytäryhtiöstä ja kunnan omistamasta vesihuolto-yhtiöstä.

Sauvon uudessa kuntastrategiassa ei ole erikseen linjattu omistajapolitiikan hoitamisesta. Kuitenkin kunnan kolme tärkeintä tavoitetta ovat palveluiden ja asioinnin sujuvuus, vetovoiman lisääminen vaikuttavalla viestinnällä sekä kunnan väkiluvun ja asuntorakentamien kasvuun tähtäävät toimenpiteet.

Kunnan talousarviossa 2022 ei ole asetettu toiminnallisia tavoitteita kunnan konserni-yhtiöille. Suosittelemme vastaisuudessa asettamaan toiminnalliset tavoitteet myöskin konserniyhtiöille. Tavoitteiden toteutumisesta tulisi raportoida kunnan tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa.

4 Yhteenveto tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanvaltuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset tavoitteet ovat tasekirjan mukaan olennaisilta osin toteutuneet. Toimintaa haittaa kuitenkin resurssien vähyys ja henkilöstön vaihtuvuus. Kunnan strategiassa olevien tuloksellisuusmittareiden tulisi olla tarkempia ja mitattavia.

Vuosikate oli 1,21 milj. euroa ylijäämäinen ja tilikauden tulos muodostui 0,52 milj. euroa ylijäämäiseksi. Tarkastuslautakunta kuitenkin painottaa tarkan talouden seurannan merkitystä. Kunnalla on suuri velkamäärä ja kunnan lainanhoitokate on huono. Kuntakonsernin kiinteistöjen hoitoon ja huoltoon tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Sauvossa 29. toukokuuta 2023

Sauvon tarkastuslautakunta

Juha Vähä-Kurki
puheenjohtaja

Laura Hannula
varapuheenjohtaja

Matti Leinonen
jäsen

Hanna Mäkirinne
jäsen

Antti Kankaisto
jäsen

Saila Myllykylä
jäsen